

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 17 lipca 2014 r.

DOLiS/DEC-684/14/55648,55649

dot.

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267), art. 12 pkt 2, art. 22, art. 23 ust. 1 pkt 2 i pkt 5, art. 31 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.) po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wniosku Pana R.Ż., o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 8 maja 2014 r. (znak: DOLiS/DEC-439/14/35157,35163) odmawiającą uwzględnienia wniosku w sprawie skargi Pana R.Ż., na przetwarzanie jego danych osobowych P. S.A.,

utrzymuję w mocy zaskarżoną decyzję.

Uzasadnienie

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pana R.Ż., zwanego dalej Skarżącym, na przetwarzanie jego danych osobowych przez P. S.A., zwaną dalej P., w szczególności o cyt.: „wydanie zgodnie z art. 18 ustawy decyzji administracyjnej i nakazanie usunięcia przez P. S.A. moich danych osobowych, jako przetwarzanych bez prawnie usprawiedliwionego celu i naruszające moje prawa i wolności przez okres 5 lat.”

Skarżący wskazał w treści skargi, iż w dniu [...] lutego 2008 r. zawarł z P. umowę pożyczki gotówkowej na kwotę 500 zł. Zobowiązanie z ww. umowy zostało spłacone w dniu [...] grudnia 2008 r., co zostało potwierdzone przez pracownika P. W ocenie Skarżącego nie wyrażał on zgody na przewarżanie, w tym udostępnianie jego danych osobowych po wygaśnięciu zobowiązania. Jak wskazał Skarżący w 2009 r. przeprowadził dwie rozmowy telefoniczne z konsultantami P., a w ich trakcie zaproponowano mu zawarcie nowej umowy pożyczki. Następnie w 2010 r. oraz w dniu [...] września 2013 r. listownie otrzymał on przesyłki reklamowe. Jednocześnie, jak wskazał Skarżący z przesyłki reklamowej otrzymanej w dniu [...] września 2013 r. wynikało, iż jego dane osobowe zostały udostępnione przez P. innemu podmiotowi tj. Pr. Sp. z o.o., który to jest odpowiedzialny za przygotowywanie przesyłek reklamowych P. Z uwagi na ww. okoliczności Skarżący stwierdził, iż przetwarzanie jego danych osobowych przez P. jest obecnie bezprawne.

Pismem z dnia [...] grudnia 2013 r. P. ustosunkował się do zarzutów Skarżącego i wyjaśnił, iż pozyskał dane osobowe Skarżącego w związku z zawarciem przez Skarżącego umowy pożyczki pieniężnej o numerze [...] w dniu [...] lutego 2008 r. W związku z powyższym P. przetwarzał dane osobowe Skarżącego w zbiorze „[...]” (zbiór aktywnych klientów). Celem przetwarzania danych osobowych zgromadzonych w ww. zbiorze było wykonanie umowy pożyczki, badanie wiarygodności finansowej i oceny ryzyka, marketing produktów i usług, windykacja należności, przeprowadzanie badań rynkowych, cele księgowe, podatkowe, archiwizacyjne oraz analityczne, a podstawą przetwarzania danych stanowiły przepisy art. 23 ust. 1 pkt 2, 3, 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), zwana dalej ustawą. Jednocześnie P. wskazał, iż w dniu [...] grudnia 2009 r. za pośrednictwem poczty elektronicznej do Działu Obsługi Klienta Spółki wpłynęło pismo Skarżącego, w którym cyt.: „poruszone zostały dwa wątki: 1) wniesiony został sprzeciw na przetwarzanie danych w celach marketingowych, 2) skierowane zostało pytanie czy Spółka przekazała dane Skarżącego do Bi. (...)”. Z uwagi na błąd konsultanta, P. nie wprowadził sprzeciwu Skarżącego do systemu informatycznego, co spowodowało, że dane Skarżącego w dalszym ciągu mogły być przetwarzane dla celów marketingowych P. Jednocześnie w złożonych przed Generalnym Inspektorem wyjaśnieniach P. poinformował, iż ww. sytuacja miała charakter incydentalny i była wynikiem niedopatrzenia pracownika. Z uwagi na powyższe w celu uniknięcia podobnych sytuacji w przyszłości P. zobowiązał się ponownie przypomnieć konsultantom zasady postępowania z danymi osobowymi klientów. Ponadto stwierdził, iż obecnie dane Skarżącego, jako byłego klienta przetwarzane są w zbiorze „[...]” klienci spłaceni, na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 2 oraz pkt 5 ustawy. Jednocześnie P. zaznaczył, że w związku z wyrażonym sprzeciwem, dane osobowe Skarżącego nie są i nie będą przetwarzane w celach marketingowych Spółki.

Uzupełniając powyższe wyjaśnienia, w piśmie z dnia [...] stycznia 2014 r. P. stwierdził, iż cyt.: „przepisy prawa zobowiązujące P. S.A. do przetwarzania danych osobowych Skarżącego, jako byłego klienta Spółki to: a) art. 74 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330), b) art. 86, art. 88 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2013 r. poz. 749) 2) P. aktualnie przetwarza dane Skarżącego na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych w celach archiwizacyjnych i dowodowych, w tym, w związku z art. 118 kodeksu cywilnego.” P. poinformował również, że w dniu [...] stycznia 2014 r. otrzymał pozew o naruszenie dóbr osobistych Skarżącego, w związku z działaniami P. będącymi przedmiotem skargi do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, co uzasadnia dalsze przetwarzanie danych osobowych Skarżącego w celach dowodowych.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję administracyjną z dnia 8 maja 2014 r. (znak: DOLiS/DEC-439/14/35157,35163), mocą której odmówił uwzględnienia wniosku w przedmiotowej sprawie.

W dniu [...] maja 2014 r. (w ustawowym terminie) do Biura GIODO wpłynął wniosek Skarżącego o ponowne rozpatrzenie sprawy rozstrzygniętej ww. decyzją. Zaskarżonej decyzji Skarżący zarzucił cyt.: „(...) błędną ocenę stanu faktycznego oraz pobieżną i dobrowolną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie; naruszenie przepisów postępowania (K.p.a.) a także błędną wykładnię przepisów ustawy o rachunkowości i ustawy o podatku dochodowym (w zakresie dotyczącym okresu uprawniającego do przetwarzania danych osobowych) klientów a także pominięcie informacji dot. braku zgody na przetwarzanie moich danych w celach marketingowych”. Ponadto Skarżący wskazał,

iż błędnie zastosowano przez organ do spraw ochrony danych osobowych przepisy ustawy o rachunkowości oraz Ordynacji podatkowej, ponieważ, zdaniem Skarżącego, okres przetwarzania jego danych w celach rachunkowych i podatkowych minął z końcem 2013 r. Skarżący podkreślił również bezprawność przetwarzania przez Spółkę jego danych osobowych w celach marketingowych po ustaniu zobowiązania.

Po powtórny rozpatrzeniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje.

Rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonej decyzji Generalnego Inspektora z dnia 8 maja 2014 r. (znak: DOLiS/DEC-439/14/35157,35163) jest prawidłowe.

Na wstępie należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 7 pkt 2 ustawy, przetwarzanie danych to jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych.

Postępowanie administracyjne prowadzone przez Generalnego Inspektora Danych Osobowych służy kontroli zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych i jest ukierunkowane na wydanie decyzji administracyjnej na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy. Według tego przepisu w przypadku naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, Generalny Inspektor z urzędu lub na wniosek osoby zainteresowanej, w drodze decyzji administracyjnej, nakazuje przywrócenie stanu zgodnego z prawem, a w szczególności usunięcie uchybień (pkt 1), uzupełnienie, uaktualnienie, sprostowanie, udostępnienie lub nieudostępnienie danych osobowych (pkt 2), zastosowanie dodatkowych środków zabezpieczających zgromadzone dane osobowe (pkt 3), wstrzymanie przekazywania danych osobowych do państwa trzeciego (pkt 4), zabezpieczenie danych lub przekazanie ich innym podmiotom (pkt 5), usunięcie danych osobowych (pkt 6).

Ustawa o ochronie danych osobowych określa obowiązki administratora danych osobowych, do których należy przetwarzanie danych osobowych z zachowaniem określonych w niej przesłanek. Przepisem uprawniającym administratorów danych do przetwarzania danych osób fizycznych, w tym ich udostępniania, jest art. 23 ust. 1 ustawy, który legalizuje przetwarzanie danych tylko wtedy, gdy spełniona jest jedna z taksatywnie wskazanych w nim przesłanek. Stanowi on, że przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy: osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych (pkt 1), jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (pkt 2), jest to konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia działań przed zawarciem umowy, na żądanie osoby, której dane dotyczą (pkt 3), jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego (pkt 4), jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą (pkt 5). Katalog przesłanek wymienionych w art. 23 ww. aktu prawnego jest zamknięty. Każda z nich ma charakter autonomiczny i niezależny. Oznacza to, że przesłanki te co do zasady są równoprawne, więc spełnienie co najmniej jednej z nich stanowi o zgodnym z prawem przetwarzaniu danych osobowych. W konsekwencji zgoda osoby, której dane dotyczą, nie jest jedyną podstawą przetwarzania danych

osobowych, bo proces ten będzie zgodny z ustawą również wówczas, gdy administrator danych wykaże spełnienie innej z wyżej wymienionych przesłanek. Zgodnie z art. 23 ust. 4 ustawy, za prawnie usprawiedliwiony cel, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, uważa się w szczególności: 1) marketing bezpośredni własnych produktów lub usług administratora danych, 2) dochodzenie roszczeń z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych podtrzymuje swoje stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji, iż w okresie obowiązywania umowy pożyczki, podstawą prawną przetwarzania danych osobowych Skarżącego w celach marketingowych był art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy. W tym miejscu zaakcentować należy, iż po wykonaniu umowy Spółka nie powinna była przetwarzać danych osobowych w celach marketingowych bez wyraźnej zgody Skarżącego na takie przetwarzanie. W związku z powyższym sprzeciw Skarżącego na przetwarzanie jego danych nie był wymagany, wymagana natomiast była zgoda na przetwarzanie jego danych przez Spółkę w celach marketingowych po wykonaniu umowy. Podkreślenia wymaga, iż działanie Spółki polegające na skierowaniu do Skarżącego oferty marketingowej po wykonaniu umowy było działaniem jednorazowym i działania takie nie są aktualnie kontynuowane. Tymczasem postępowanie prowadzone przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, zainicjowane indywidualną skargą na nieprawidłowości w procesie przetwarzania danych osobowych, jest ukierunkowane na wydanie decyzji administracyjnej na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy. Stosownie do brzmienia ww. przepisu, w przypadku naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych Generalny Inspektor z urzędu lub na wniosek osoby zainteresowanej, w drodze decyzji administracyjnej, nakazuje przywrócenie stanu zgodnego z prawem, a w szczególności: usunięcie uchybień (pkt 1), uzupełnienie, uaktualnienie, sprostowanie, udostępnienie lub nieudostępnienie danych osobowych (pkt 2), zastosowanie dodatkowych środków zabezpieczających zgromadzone dane osobowe (pkt 3), wstrzymanie przekazywania danych osobowych do państwa trzeciego (pkt 4), zabezpieczenie danych lub przekazanie ich innym podmiotom (pkt 5), usunięcie danych osobowych (pkt 6). Z brzmienia ww. art. 18 ust. 1 ustawy, a zarazem z definicji decyzji administracyjnej – jako aktu rozstrzygającego w sposób władczy o prawach i obowiązkach stron postępowania w ustalonym i aktualnym na chwilę jego wydania stanie faktycznym i prawnym – wynika, że organ ochrony danych osobowych nie dokonuje oceny zdarzeń przeszłych, nie kontynuowanych w chwili orzekania. Decyzja Generalnego Inspektora nie jest zatem instrumentem represji – służącym wyciąganiu konsekwencji w związku z przeszłymi nieprawidłowościami w procesie przetwarzania danych, lecz instrumentem służącym przywróceniu stanu zgodnego z prawem w procesie przetwarzania danych realizowanym w chwili wydania decyzji. W tej sytuacji oczywistym jest pozostawienie poza obszarem zainteresowania organu ochrony danych zdarzeń przeszłych w obszarze przetwarzania danych osobowych. Konkludując, dane osobowe Skarżącego nie są już aktualnie przetwarzane w kwestionowany przez niego sposób w celach marketingowych. Ponadto, jak podkreśliła Spółka przed Generalnym Inspektorem, z uwagi na zaistniałą sytuację podjęte zostały działania mające na celu wyeliminowanie podobnych pomyłek w przyszłości. Podkreślić należy, iż ww. zdarzenie miało charakter incydentalny.

Odnosząc się do kwestii przekazania jego danych osobowych przez P. na rzecz Pr. Sp. z o.o. wskazać należy co następuje. W złożonych przed Generalnym Inspektorem wyjaśnieniach P. wskazał m.in. na umowę o współpracy z dnia [...] lutego 2011 r. zawartą pomiędzy P. (Zleceniodawca), a Pr. Sp. z o.o. (Zleceniobiorca). Jak poinformował P., Pr. Sp. z o.o. odpowiedzialna była na podstawie zawartej z P. ww. umowy, za przygotowywanie przesylek reklamowych. Zgodnie z §4 ust. 2 umowy o współpracy w celu realizacji usługi w zakresie personalizacji materiałów poligraficznych

Zleceniodawca zobowiązał się do przekazania Zleceniobiorcy, w terminie 2 dni roboczych przed planowanym dniem nadania przesyłek, bazy danych zgodnej ze Specyfikacją Baz Danych w postaci zaszyfrowanej, zawierającej adresy odbiorców przesyłek. W myśl §4 ust. 13 umowy o współpracy Zleceniobiorca zobowiązany był do usuwania danych, o których mowa wyżej, po upływie 3 miesięcy od zrealizowania zamówienia, a usunięcie bazy danych potwierdzone miało być sporządzeniem protokołu usunięcia danych osobowych, podpisanym każdorazowo przez Zleceniobiorcę i przesłanym Zleceniodawcy.

Jak prawidłowo wskazano w zaskarżonym stanowisku, zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy administrator danych może powierzyć innemu podmiotowi, w drodze umowy zawartej na piśmie, przetwarzanie danych. W myśl ust. 2 ww. artykułu podmiot o którym mowa w ust. 1, może przetwarzać dane wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w umowie.

Mając powyższe na uwadze po raz kolejny należy stwierdzić, iż z uwagi na nieodnotowanie sprzeciwu Skarżącego dotyczącego przetwarzania jego danych osobowych w celach marketingowych, doszło na podstawie ww. umowy do powierzenia danych osobowych Skarżącego przez P. na rzecz Pr. Sp. z o.o., w trybie art. 31 ustawy. Stanowczo ponownie podkreślić należy, iż obecnie dane osobowe Skarżącego nie są przetwarzane w celach marketingowych przez ww. podmioty.

Z akt sprawy wynika jednoznacznie, iż w związku z wygaśnięciem łączącej Skarżącego i P. umowy pożyczki i zgłoszeniem przez Skarżącego sprzeciwu odnośnie przetwarzania jego danych osobowych w celach marketingowych oraz w związku z postępowaniem sądowym toczącym się przed Sądem Okręgowym w E., sygn. akt [...], P. przetwarza aktualnie dane osobowe Skarżącego w celach archiwalnych i dowodowych.

Nie sposób zgodzić się z zarzutem Skarżącego, iż powyższe przetwarzanie jego danych osobowych przez Spółkę powinno było się zakończyć z końcem roku 2013, ponieważ zobowiązanie zostało spełnione w roku 2008. Podkreślenia wymaga, iż zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości jednostki organizacyjne działające na podstawie Prawa bankowego, mające siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zobowiązane są do stosowania jej przepisów. Według art. 74 ust. 1 ww. ustawy, zatwierdzone roczne sprawozdania finansowe podlegają trwałemu przechowywaniu. Pozostałe zaś zbiory, w zależności od ich rodzaju, przechowuje się co najmniej przez okresy wymienione w art. 74 ust. 2 ww. ustawy. W myśl pkt 8 tego przepisu pozostałe dowody księgowe i dokumenty, tj. niewymienione wprost w art. 74 ust. 2 pkt 1 - 7 ww. ustawy, przechowuje się przez okres co najmniej 5 lat. Ponadto zgodnie z art. 86 §1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2012 r. 749 z późn. zm.), zwana dalej Ordynacją podatkową, podatnicy obowiązani do prowadzenia ksiąg podatkowych przechowują księgi i związane z ich prowadzeniem dokumenty do czasu upływu okresu przedawnienia zobowiązania podatkowego. W myśl art. 88 § 1 Ordynacji podatkowej, podatnicy wystawiający rachunki są obowiązani kolejno je numerować i przechowywać kopie tych rachunków, w kolejności ich wystawienia, do czasu upływu okresu przedawnienia zobowiązania podatkowego. Jednocześnie na poparcie stanowiska Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych należy przywołać również treść art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej, który stanowi, iż zobowiązanie podatkowe przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku. Wypełnianie obowiązku przechowywania przez jednostki organizacyjne dokumentacji w celach archiwalnych, wynikającego z art. 74 ust. 2 pkt 8 ww. ustawy o rachunkowości oraz art. 70 § 1, 86 §1 oraz 88 §1 Ordynacji podatkowej, odbywa się w celu realizacji uprawnień i obowiązków

wynikających z ww. aktów prawnych, czyli w oparciu o przesłankę legalizującą przetwarzanie danych osobowych z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Ponadto P. wskazał, iż aktualnie przetwarza dane osobowe Skarżącego na potrzeby toczącego się przed Sądem Okręgowym w E. postępowania z powództwa Skarżącego przeciwko P. o naruszenie jego dóbr osobistych. W związku z powyższym w zaskarżonej decyzji prawidłowo wskazano, iż przesłanką legalizującą przetwarzanie danych osobowych Skarżącego przez P. dla celów toczącego się postępowania sądowego, w szczególności możliwości korzystania z przysługujących pozwanemu uprawnień wynikających z ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 101), zwanej dalej Kpc, jest art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż przetwarzanie danych osobowych w celu obrony swoich praw przed Sądem stanowi realizację przez administratora prawnie usprawiedliwionego celu i nie narusza praw i wolności Skarżącego.

W związku z powyższym organ do spraw ochrony danych osobowych podtrzymuje swoje stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Po dokonaniu ponownej analizy materiału dowodowego zebranego w sprawie oraz w tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w decyzji administracyjnej z dnia 8 maja 2014 r. (znak: DOLiS/DEC-439/14/35157,35163).

Decyzja jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych i w zw. z art. 13 § 2, art. 53 § 1 i art. 54 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.), od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro GIODO, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa).